

ԳԱՅՐԵՆԻՔ

10
Փարայ

ՕՐԱԹԵՐԹ

10
Փարայ

Հայրենիք ամեն օր կը հրատարակուի, տարեկան գինն է Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 7 արծաթ մեծիտ կ'անխիկ. գաւառական քոքա-տարութեան ծախքը մեր վրայ է: Վեցամսեայ եւ եռամսեայ բաժա-նորդ ալ կը նշանակուին:

Լրագրոյս վերաբերեալ գիր կամ համակ պետք է ուղղել օտ. Տէր-Խմբա-գիր Ռիզա փաշայ խան թ. 14: Խմբագրութեան ուղղեալ գիր ետ չե տրուիր: Ծանուցման տողը մեկ անգամը համար 3 դրուշէ. աւելի ան-գամի համար ոտկարկութիւն կըլլայ:

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Փար կըսէ թէ կարնոյ գաւառին մէջ ժամտարտ ծագելով, ուսական կառա-վարութիւնը իւր մայրաքաղաքիս դեւս-պանին յանձնարարեր է որ յիշեալ գա-ւառը երկու բժիշկ զրկելու հրաման ըն-դունի. նոյնպէս առաջարկէ Բ. Գրան որ երկու բժիշկ ալ Օսմ. կառավարութեան կողմանէ զրկուին ի կարգին, սոյն ախտին ծագումը քննելու և ըստ այնմ հարկ ե-ղածը տնօրինելու համար:

Ռուսական դեսպան Պ. Նովիքով ար-տաքին գործոց նախարարին հետ այս մասին խորհրդակցութիւն մ'ունեցաւ:

— Կ. Պոլսէն Բորէսփօնտան փոխ-թիգ լրագրին կը գրեն թէ քիւրտերուն թշնամական ընթացքին դէմ Պարսից կա-ռավարութիւնը բոլոր բարձեր է:

— Օսմանեան պանդային վերջին տե-ղեկագիրը կը ծանուցանէ թէ 16 միլիոն թղթադրամին 14 ը Գանձը մտեր և ջըն-ջուեր է. իսկ միացորդ 2 միլիոն և մէկ քառորդ թղթադրամը կորսուածին մէջն է. և արդէն յայտնի է որ վերջին պա-տերազմի ատեն թղթադրամին մեծա-քանակ մաս մը այս բաղդին վիճակեցաւ: Ասկէ կը հասկցուի որ կառավարութիւ-նը 16 միլիոն պարտքէն գրեթէ ազա-տած է, և որ մինչև մէկ տարի բոլորովին պիտի վերջանայ:

— Մայրաքաղաքիս Ծուէտի գետպանը գեկտ. 3 ին շքեղ պարտհանգէս մը պի-տի տայ դեսպանատան վէջ:

— Պարսկական դեսպան Մօհսին խան Բիւզանդեան նախկին պալատան մէջ գտնուած կայսերական գանձատունը պտտելու հրաման ինքրած ըլլալով, Վեհ. Սուլթանը յատուկ թիկնապետի մը հետ յիշեալ գանձատունը պտտելու արտօնութիւն տուաւ: Այս գանձատուն մէջ կը գտնուին Օսմանի ընտանիքէն սե-րեալ բոլոր թագաւորաց թողած թան-կագին բաները, ինչպէս նաև եւրոպացի վեհապետներէ պատերազմաւ առնուած բոլոր մեծագին նիւթերը, Արդէն ա-սոնց մէկ մասը Վիեննայի արուեստա-հանգէսը զրկուած ըլլալով ժամանակաւ, բոլոր այցելուներուն զարմանքը և հե-տաքրքրութիւնը գրաւած էին:

— Ահմէտ Թէվֆիգ անուն տաճիկ մը որ տօքթէօր Բօլէի կրօնական գործերը

թարգմանելուն համար նախ բանաւար-կութեան և յետոյ քրդորի մտնուած էր, նոյեմբեր 14ին անգղիական եկեղե-ցին ընդունէր և միևնոյն օրը Լոնտրայի Ս. Պօլոս մայր եկեղեցին մկրտուել է: Այս անձը Բիոս արտօրուած ըլլալով, յոյն ձկնորսի մը և ուրիշ երեք անձի մի-ջոցաւ կը փախչի, և եւրոպական զգեստ հագնելով, Բիոսէն ուրիշ կղզի մը կը փոխադրուի, մինչև որ կլասկով գացող անգղիական նաւը մը հան հանդիպելով, Ահմէտ Թէվֆիգ նաւ կը մտնէ և ուղղա-կի Լոնտրա տօքթէօր Բօլէի քով կեր-թայ: Այս անձը քրիստոնէութիւնն ըն-դունող առաջին իւլէման եղած է:

— Սուէիշի ջրանցքին մէջ նոյեմբեր 15ին 57 նաւ կապասէր քնքնելու համար: Հոկտեմբեր ամսոյն մէջ ջրանցքին հա-սոյթը այնքան աւելի էր որուն նմանը բնաւ տեսնուած չէ եղեր ջրանցքին բա-ցումէն ի վեր:

— Պէրութի Հատիքաթ-է-Ախպոր լրագիրը կը գրէ թէ Հօրանի մէջ ուր անցեալ տարի արիւնհահեղ կռիւներ տե-ղի ունեցան և Դամասկոսի քաղաքային և զինուորական իշխանութեանց միջամը-տութեան պատճառ եղան, խաղաղու-թիւնը բոլորովին տիրեր է, Հօրանի մէջ այժմ մեծ շօրանոց մը և բաւական թը-ւով պահականոցներ չ'ինուած են երկրին բարեկարգութեան համար:

— Տալմացիայէն հասած լուրերը դէշ են: Աւստրիոյ զօրաց և ապստամբաց մէջ կռիւներ տեղի ունեցեր են:

— Վիեննայէն Ստանտարի կը գրեն թէ Բալթիքի կոմսը որ Ս. Փէթրոպոլսկ կը մեկնի իւր հրաժեշտի գրեթէ ներկայա-ցնելու համար, Ռուսաց Ձարին և Ա-ւստրիոյ կայսեր մէջ տեսակցութիւն մը յաջողեցնելու պիտի աշխատի:

— Ստանտար կը հաստատէ թէ Ռու-սիոյ կայսեր դէմ նոր դաւադրութիւն մը երևան ելեր է: Դաւադիրը տեսակ մը շարժուն մեքենայ մը պատրաստեր են տիկամիթով լեցուն, զոր կաշինայի պա-լատան մօտը դնելով պիտի պայթեցնեն: և այս խառնակութենէն օգուտ քաղե-լով պալատան վրայ պիտի յարձակին և կայսրը ու ընտանիքը պիտի յախշտակեն եղեր: Բռնուած դաւադիրներուն մէջ կը գտնուին ոստիկանութեան տեսուչ մը, Պետական պաշտօնատարի մը երկու աղ-

ջիկները, երկու հրէայ վաճառական և ուրիշ շատեր որոնք Ոչնչականաց դաւա-դրութեան մասնակից լինելու կասկածա-նօք ամբաստանեալ են:

— Անգղիոյ ներքին գործոց նախա-րարին ձեռքը յամակ մը հասեր է վեր-ջին օրերս, որ քաղաքապետի ապարան-քը չորեքշաբթի իրիկուն պայթեցնելու համար դաւադրութիւն մը կազմուած ը-լալը կը ծանուցանէ. զարմանալին այն է որ սոյն նամակին վրայ թղթատարու-թեան գրոշմը չկայ: Յանցաւորը դեռ չէ գտնուեր:

ԱՂԳԱՅԻՆ

Ինչպէս կ'անխաւ ծանուցուած էր, Աղ-գային ժողովոյ նախաքննիչ դիւանները շաբաթ օր Ղալաթիոյ Աղգ. մատենադարանը դումարուելով, Ս. Պատրիարք Հօր հրա-ժարման վրայ խորհրդակցեցան. և թէև Ն. սրբազնութեան հրաժարականը ար-դէն քանի մ'ամիս առաջ Աղգ. ժողովէն անընդունելի դատուած էր, սակայն նախաքննիչ դիւանաց անդամները նկա-տելով որ Ս. Պատրիարք Հայրը այս ան-գամ առ Բ. Դուռն զրկած է իւր հրա-ժարականը, յառաջիկայ հինգշաբթի օր Աղգ. ժողովը դումարել հարկ համարե-ցաւ:

Հետեւաբար Աղգային ժողովը յառա-ջիկայ հինգշաբթի օր նիստ պիտի ընէ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման խնդիրը լուծելու համար:

Կիւմրիզկէրտանեան աղնիւ եղբարք մեծածախ օնդան մը տուին երէկ Աղգ. Հիւանդանոցի պատասպարելոց:

Այս առթիւ գեր. Տ. Յովհաննէս ա-ւագ քահանայ Միլեան յիշեալ եղբարց խնդրանքը հանդիսաւոր Ս պատարագ մատոյ Աղգ. Հիւանդանոցի մատրան մէջ, իմաստալից քարոզ մը խօսեցաւ, և յի-տոյ Հիւանդանոցի բոլոր յարկերը պը-տտելով, պատասպարեալները օրհնեց և մխիթարեց:

Ստուգեցինք որ Ս. Պատրիարք Հայրը Արդարութեան գործոց վեմ. նախարա-րին հետ իւր հրաժարման թուականէն ի վեր մինչև այսօր բնաւ տեսակցութիւն մը չէ ունեցած. հետեւաբար լրագրաց օմանց տեսակցութեան մասին հրատա-րակած լուրն անհիմն է:

Ջրոյց կը պարտի թէ Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարականը վերջնական տնօրէնութիւն մը ստանալու համար այսօր վաղը կայսերական պալատը պիտի յղուի :

Վարչական խորհուրդը Ս. Պատրիարք Հօր հրաժարման պատճառաւ քանի մը տնօրէնութիւններ ըրեր է :

Նախ որոշեր է որ Ս. Պատրիարք Հօր յղեալ գրութիւնները կրօնական գործոց Գեր. խորհրդականը և Պատրիարքական Գեր. փոխանորդը բանալով, ընթացիկ գործերը ի միասին տնօրինեն. իսկ այն խնդիրները որք Վարչութեան այս կամ այն խորհրդականին կը վերաբերին, առ այն յղեն :

Նոյնպէս Վարչութիւնը որոշեր է որ վարչական որոշումները և այլ գիւտական գործերը ի գիտաց Ս. Պատրիարք Հօր Գեր. փոխանորդին կողմանէ ըստօրագրուին և գործադրութեան դրուին :

Կը մնայ յարաբերական մասը, որոյ լուծումը ինչպէս յայտնի է, առ այժմ անկարելի է :

Վարչական խորհուրդը ուրբաթ օր Ազգ. Պատրիարքարանի դրամական վիճակովը գրադեցաւ, և որոշեց Սէթեան Միհրան էֆէնտին այս մասին խորհրդակցութեան հրաւիրել :

Խմբագիր Տէր

Ազգին կենսական պիտոյից վերայ խորհողներուն, քիչ շատ գրիչ ունեցող և հրապարակ նետուող մեր գրագէտներուն համոզումն է թէ մոսնաւոր վարժարանը միշտ օգտակար և արդիւնաւոր հանդիսացած են. համամիտ եմ նոցա որք այս գաղափար կը տածեն, սակայն ես պիտի տարբերիմ ինոցանէ այն պարագայի մէջ թէ՛ Մասնաւոր վարժարանք ևս գերծ չեն այն սխալումէ, որոց ենթակայ են ազգային վարժարանք : Սխալում, որ կը հեռացունէ ազգային կրթութիւնն իւր բուն նպատակէ :

Ազգային վարժարաններն, ընդհանրապէս խօսելով, չունին արդէն մի բարձր և որոշ ծրագիր, որ պատրաստէ, գէթ տեսականապէս, երկրորդական կամ բարձր վարժարաններն յաճախելու

կարող աշակերտներ, այս անուանալի է. անդ կուսանին ուսումներու սկիզբունքն, լեզուաց ճաշակն միայն, բաւ է թէ կարենայ ուսանողն գրել մի պարզ գրութիւն կամ մուրհակ. անգէտ և անտեղեակ այն բնական գիտութեանց որք միայն պիտի ամբողջացունէին իւր ստացած բովանդակ ծանօթութիւններն որոց մէջ լոյս պիտի տեսներ, դրական համոզումներ պիտի գոյացունէր յինքեան, և ահա կամ փլիխսփայ կը կարծէ զինքն և կամ հացի խնդրոյն խաղաղանէն հալածական, կերթայ ընկերութեան ծոցը նետուիլ, իւր կեանքն հայթայթել. դուցէ նա մի նշանաւոր ապագայի նախասահմանաւոր էր և կը կորսուէր մութին մէջ, աննշանութեան մէջ :

Ազգային վարժարանին յուր վարչութիւնն հետզհետէ դուրս կը բերէ սոյնպիսի թերութեան հետեւ, սակայն զուրկ բնական ազգային մի զուտ դաստիարակութիւնէն, որ պարտ էր լինել իւր զԸԼ խաւոր նպատակ. — ՄԱՐԴ պատրաստել մեզ. և բնական էր լինել այսպէս, ներկային մէջ. զի մէն մի աշակերտ, ազգային վարժարանի, կը պատկանի զանազան ծնողներու, որք իրարմէ յոյժ տարբեր, միտք և գաղափար ունին կենաց վերայ. տարբեր զգացում ունին իւրեանց զաւակաց վրայ, նոցա և ազգին ապագային վերայ. բաց յայտնէ վարակուած են ընկերական և համաշխարհային ախտերէ, որք ամեն վայրկեան իւրեանց զոհերն ունին անմեղուկ. բռնական էր որ ազգային վարժարանաց վարչին կրթութեան նկատմամբ ըրած ջանքն, եթէ երբէք ունի մի ուղղութիւն, ի գերեւ ելնէր, զի ուսանողն ցերեկեայ է և օրուան հազիւ թէ 6 ժամերն դպրոցի մէջ կանցունէ, մնացեալն իւր ծնողաց քով, ուր ինչեր չտեսներ, ինչեր չուսանիր : Վարժարանի մէջ դաստիարակ կոչուած էակն ի զուր թող ջանայ ներշնչել ուսանողին դպրոցի նպատակն, իւր պարտքերն առ անձն, առ ծնողն առ ընկերն, առ Ազգ. և առ Աստուած. թէ յաջողի դաստիարակն մի հիմ գնել նորա բարոյական շինութեան, բաւ է զայն յօգս ցնդել, երբ տեսնէ

աշխարհին կամ փողոցին գոյթակղիչ տեսարանն ընտանեկան, յաճախ աղտոտ ընկերութիւնն. այս ընթացքը տեսած է սերունդէ ի սերունդ և կը տեսէ, բիւրաւոր զոհեր անհետ կը լինին անտարբերութեան և կրից յախուռն հոսանքին առաջ :

Այս լափող հոսանքին առաջ քարեր պատրաստելու համար, անձնուէր հոգիներ, որոց դրամագլուխն կը կազմեն աշխատութիւն, յարատեսութիւն և դուհոգութիւն, կը հաստատեն մի գիշերութեայ վարժարան, որ շրջապատէ մանկան կամ ուսանողին հոգին աշխարհին առօրեայ մեղքերէն, մեղքեր. որք գիւրաւ կը սլաքեն նորա սիրտն գիւրաղգած : Գիշերօթիկ վարժարաններէն տարեկան թոշակ կընդունին աշակերտներէն մտաց և մարմնոյ անպեան փոխարէն, այլ զի կարող մարդիկ միայն կը հաւանին վճարել (ահ իցի՛ւ հաւանէին) այդ մեծ այլ չնչին գումար, ժողովուրդի զաւակն, որ աղքատ է և կը դժուար վճարման մասին, զուրկ կը մնայ այն առանձնաշնորհութեան օգուտներէն, զոր կը վայելեն հարուստ դասու, իւր նման պատանիներ. աստանօր ես չբացատրեմ թէ աղքատն ինչու զուրկ է գիշերօթիկ վարժարանի շնորհներէն, այլ միայն կուզեմ բացատրել թէ մասնաւոր վարժարանաց մէջ ևս չէ հնար ապահովուած տեսնել կրթութեան գործն, համապատասխանող մեր ընտանեկան, ընկերական և ազգային կենաց :

Մինչև ցարդ մեր մէջ, եթէ չեմ սխալիր, կրթութեան համար վատնուած դրամն տուգանք կը համարուի և ոչ գին փրկութեան. այս գաղափարով է որ մեր բոլոր վարժարանները գոհացուցիչ վիճակի մէջ չեն գտնուիր. օտար ազգաց բաղդատմամբ մեր ազգի հարուստ մասն դեռ շատ երկրպագու է Մամոնայի անիծեալ բաղանջին, երբ խնդիրն կրթութեան, ազգային վերաշինութեան մը կէտին վրայ է. յիշող և հաշիւ պահանջող է միշտ :

Հարուստն, որ կրնայ կազմել պարկեշտ և խոհուն մի ընտանիք կամ ոչ, նախանձախնդիր է միշտ ժողովուրդէն

ԿԱՐՄԻՐ ՏԱՆ ԱՍՊԵՏԸ

Ա.

ԿԱՄԱՒՈՐ ԶԻՆՒՈՐՆԵՐ

Եւ արդարեւ պահապան զօրքեր վերէն վար զինուած, առջևնին սուրիններով փողոցները կը պտտէին. ժանտարմաներ տան մը դուռը կամ ճամբայ մը բաց դրած ատեննին հարցաքննութեան կենէին. հաւաւոր սոսկում մը տիրած էր և ժողովուրդը տունները քաշուած էր. պահապան զինուորներէն զատ մարդ չը կար փողոցը :

Պաղ անձրեւ մը, նոյն անձրեւը որ փէսիօնի բաւական ոյժ տուած էր, պահապան զինուորներուն ձանձրութիւն տալ սկսած էր :

Նոյն իրիկունը յորում փարիզ սարսա-

փահար եղած էր, վասն զի յեղափոխականները ջարդելու լուր ելած էր, այն յեղափոխականները որոնք թագաւորին մահը ճնշման ներքեւ քուէարկելէ ետքը թագուհւոյն մահուընէն կը վախնային այսօր, որ իւր զաւակաց և թագաւորին քրոջ հետ թամիլի մէջ բանտարկուած էր, հնդկական շեփորակի (լէյլազ) գոյն ունեցող, վերարկուով փաթտուած և սև մագերով կին մը որ իւր գլուխը նոյն վերարկուով ծածկած էր, Սէնթ-Օնորէ փողոցին տուններուն ներքեւն սողակելով կերթար, և ամէն անգամ որ պահապանաց գունդ մը կենէր գիմացը, կամ դրան մը ներսը կտոմ պատի մը մէկ անկիւնը կը պահուէր, արձանի նման անշարժ կանգնելով և շունչը բռնելով որպէս զի մարդ չը տեսնէ զինքը. և երբ պահապանները կանցնէին, կինը նորէն կրկնէր վազել, մինչև որ նմանօրինակ գէպը մը վերստին արդելը լինէր իւր ճամբարգութեան :

Այսպէս տիկինը զգոյշ միջոցներու շնորհիւ Սէնթ-Օնորէ փողոցին մէկ մասը կրցած էր պտտել աներկիւղ, սակայն երբ կրնէի փողոցին անկիւնը հասաւ, յանկարծ խուճ մը կամաւոր զինուորներ ելան դիմացը. որոց հայրենասիրութիւնը գինիի բաժակներով աւելի գրգռած էր :

Խեղճ կինը ճիչ մը հանեց և Գօք փողոցը փախչելու փորձ փորձեց :

« Ո՛ւր այսպէս, քաղաքացիուհի, պուռաց կամաւորաց մեծը :

Փախստականը բնաւ չը պատասխանեց և վազելը շարունակեց :

« Ասիկա անպատճառ կնիւն կերպարանքով մէկն է, ազնուապետական մը որ կը փախչի », ըսաւ գնդին գլխաւորը :

Այս միջոցին երկու երեք հրացան իրարու զարնուելով, կինը հասկցաւ որ թղետարեր վիճակի մը մէջ կը գտնուի :

— Ոչ, ոչ, պատասխանեց կինը գէպի ետեւ դառնալով, կը սխալիս, քաղաքացի, ես էրիկ մարդ չեմ :

ՀԱՅԿԱՅԻՆ ԱԳՐԱԼՈՒՐ

Վերջին 2 դեկտ.

Հոս ինչպէս նաև Պէրլինի մէջ Ալի Նի-
զամի վաշտի պաշտօնին մեծ կարևո-
րութիւն կը տրուի :

Նայէ Յորայէ Բրէսէ լրագիրը փեթըր-
պուրկէն ընդունած հեռագիր մը կը հը-
րատարակէ որ Ռուսիոյ դեսպանական
ակումբին մէջ խնդիր փոփոխութիւն-
ներ կը ծանուցանէ :

Սոյն հեռագրին նայելով, Պ. տը Նո-
վիքօֆ փէթրպուրկ բարձր պաշտօնի
մը պիտի կոչուի. Պ. Կիէրս Պէրլինի և Պ.
Շապուրօֆ ֆարիզի դեսպան պիտի ան-
ուանուին :

Լոնտրա 2 դեկտ.

Ս. ֆեթրպուրկէն Տէյլի Թէլէգրաֆի
հետեւեալը կը հեռագրեն .

«Ձրոյց կը պտտի թէ Լիւնթիէյլ զօ-
րավարը պաշտօնանկ լինելով, Պ. Քոհանս-
քի պիտի յաջորդէ անոր » :

Պոմպայ 2 դեկտ.

Անգղիա Գանտահարը Ապտ-իւր-Բահ-
ման Էմիրին յանձնեց, որ խոստացաւ
առանց Անգղիոյ կառավարութեան հա-
ւանութեան բան մը չընել Աֆղանիստա-
նի մէջ :

Շքոտրա 2 դեկտ.

Քրիլօշի բնակչաց յուզմունքը ընդ-
դէմ զինուորագրութեան կը շարունակէ :
Աւստրիոյ կառավարութիւնը Գաթթա-
բօի մէջ զօրք կը համախմբէ :

Վերջին 3 դեկտ.

Աղգային ժողովոյ բաց հոն առթիւ
Բուսանիոյ թաղապետին Գանուբեան
խնդրոյն վրայ խօսած ճառը Աւստրիոյ
տէրութեան դպչելով, այս վերջինը իւր
Պուրքէշի դեսպանին հրամայեց որ անձ-
նական յարաբերութիւնները դադարեցնէ
Բուսանիոյ տէրութեան հետ և միայն
քաղաքական գործերով զբաղի :

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

61րդ 307-ՈՒՄԾ

Լէվանթ շաքաթ աւուր թուով կը
գրէ թէ 61րդ յօդուածի գործադրու-
թեան համար որոյ վերաբերեալ բարե-
նորոգմանց կայսերական հրովարտակը

- Մունետիկ կանչուեցաւ, չը լսեցիր .
- Ոչ. ինչ կըսէ այդ հրամանագիրը,
Աստուած իմ :
- Նախ. Աստուած իմ չեն ըսեր ալ,
այլ դերագոյն Էալ :
- Ներեցէք, սխալեցայ. հին սովս-
րութիւն մ'է ասիկա :
- Վատ սովորութիւն. աղնուապե-
տականի սովորութիւն :
- Պիտի ջանամ այսուհետեւ այդ բա-
ռը չը գործածելու, քաղաքացի. բայց
դու կըսէիր . . .
- Ըսել կուզէի թէ Բոսնիի հրամա-
նագիրը իրիկունը ժամը 10 անցած ա-
ռանց քաղաքացիի թուղթ ունենալու
դուրս ելնելը կարգիլէ : Այս թուղթը
ունիս :
- Աւաղ, ոչ :
- Աղգականիդ տունը մոռցար :
- Այսպիսի հրամանէ մը տեղեկու-
թիւն չունէի :

մօտերս պիտի հրատարակուի, Ահմէտ
Մուխթար վաշտի իբրեւ քովսէր Հայաս-
տան ղրկելու գրոյցը դիւանագիտական
ակումբներու մէջ վերստին յուղուիլ ըս-
կըսած է :

— Բրիլլանտի Միւլթի. Չէյն-իւլ
Ապետին պէյ և Չիւպէյ անուն երեւելի
մը աքսորի դատապարտում էին. ա-
սոնցմէ առաջինը Ուրֆա և երկրորդը
Համա աքսորուեր են. նոյնպէս Եէնի-
Բաղաբցի Էյուպ պէյ և Սիւլէյման Է-
ֆէնտի Հոռոս կղզին աքսորուեր են :

— Պայազիտի կառավարիչ հաճի Հիւ-
սէին վաշա երզնկայի կառավարիչ,

Երզնկայի նախորդ կառավարիչ Հաշիմ
էֆ. Կարնոյ Կեդր. կառավարիչ (մէրքէզ
միւթէսարըֆը)

Պետրզան վաշապետէ Մուսթաֆա
պէյ Կիւրինի կառավարիչ,

Եւ Շէրիֆ պէյ Բոսնիայի Կեդր. կառա-
վարիչ անուանեցան :

— Վեհ. Սուլթանի ներքինապետ Հա-
ֆըզ Պէհրամ աղայի առաջին կարգի օս-
մանիէ :

Խարբերդի կուսակալ Ապտուլլահ վա-
շային երկրորդ կարգի մէծիտիէ պատ-
ուանչան շնորհուեցան :

— Եէմէն 500 զօրք, բազմաթիւ ըս-
պայներ և բժիշկներ ղրկուեցան :

— Ախթէր պարսկական լրագիրը կը
գրէ թէ Չաֆ ցեղին պարագլուխ Մէհ-
մէտ վաշայի երկու որդիները Օսման
պէյ և Մահմուտ պէյ Համալանց ան-
հազանդ և ասպատակ ցեղը իրենց
պաշտպանութեան ներքեւ առեր են :

— Տիգրանակերտէն հասած վերջին
լուրերը անգլոյն ժողովուրդը բոլորովին
ապահովութենէ զուրկ կը նկարագրեն,
մանաւանդ կուսակալի հրաժարումէն ի-
վեր որ բոլորովին գործէ քաշուեր է :

— Չէթինէի աւստրիական դեսպա-
նը իւր կառավարութեան հրամանաւ հը-
րաւիրեր է Գարատաղի իշխանը որ զին-
ւորական չղթայ մը հաստատէ սահմա-
դրութիւն, որպէս զի աւաղակները չկարե-
նան Աւստրիոյ սահմանն անցնիլ :

— Ուրեմն մօտակայ պահականոցը
պէտք է երթանք. պէտք եղած բացատ-
րութիւնը հոն կուտաս. և եթէ հարիւ-
րապետը գոհ չիկի, զքեզ տունդ կը
ղրկէ երկու օստիկանի հետ, եթէ ոչ
զքեզ պահականոցը վար կը դնէ մինչև
որ ընդարձակ տեղեկութիւն ստանայ
քու վրադ. Օ'ն ուրեմն, յառաջ :

Այս խօսքին վրայ կիկը այնպիսի հա-
ռաչանք մ'արձակեց, որ դնդին գլխա-
ւորը հասկցաւ թէ կիկը այս որոշումէն
շատ կը վախճար :

— Օ', օ', ըսաւ անիկա, հիմա ապա-
հով եմ որ լաւ ոչս մը ձեռք ձգեցինք :
Օ'ն ուրեմն, երթանք դեղանի տիկին :

Այս ըսելով ինք ձեռքը բռնեց, թեւը
առաւ և առանց մտիկ ընելու անոր ա-
ղաղակին և արցունքին, քաշելով սկսաւ
փախչիլ-ղէկալիլ թէ փողոցը տանիլ :

(Շարունակել)

զոտ դաս կազմել և հետի պահել իւր
զաւակն ստորին դասու տխուր աղքե-
ցութենէն, կամ ճշմարիտ խոհեմու-
թեամբ և կամ զաւակն գիշերօթիկ վար-
ժարան ղրկելու ցած փառ սոփութեամբ
այս երկուքէն որն ալ լինի, քիչ շատ բը-
ժանդիր են գիտնալ նախ թէ տղայը
ինչ կուտեն կամ ուր կը ննջեն, իւր թէ
տղայն վարժարան ղրկած է լաւ հագ-
նելու, մաղբըր սանտրելու, պարարիչ
կերակուրներ ուտելու համար, և կամ
եթէ ցերեկեայ է, տեսական բաներ
սերտելու. ոչ ոք կը հարցնէ թէ որպէս
կը շինուի մանկան բարոյականն, ինչ ըզ-
գացումներ ընդունելու տառի է. յա-
ճախ այս ծնողներ, բոլորովին նիւթա-
կան մարդիկ, աղքեցութիւն կը բանե-
ցնեն ծրագրոյն վրայ, թէ անիւփոխ,
աղքեցութիւն կը բանեցնեն տեսչին,
կամ Հիմնադիր-Տնօրէնին վերայ, որպէս
զի սա իւրեանց պահանջած ուղղու-
թեամբ վարէ ուսանողին կրթութեան
գործն. ահա շշուկ, տարածայնութիւն,
պարկեշտ ծնողն կապտամարի լուսութեան
դէմ, սուղ ժամանակի մէջ կը ներշնչուին
ղանազան ծնողներ և ուսանողներ, և
լսին համաձայնութիւն սոցա, աղքե-
ցութիւն կը բանեցնէ վարժարանի հա-
մեստ պիւտեմէին վերայ. տնօրէնն դուցէ
շատ առարկայներ ունէր ուսուցանելու,
այլ կը մոռնայ զայն իւր մտային փո-
թորկաց մէջ. շատ պարտքեր ունէր առ-
իւր սանունս, այլ կաշառէ և կը լռէ.
զի իւր այդ լուսութիւն պիտի շիջուանէ
մեր գիւրագգած ծնողներու անձնասի-
րութիւնն գրգռող հուրն. այդ անձան-
ձիւր մշակն կղզայ թէ յաճախ իւր խղճին
դէմ կը գործէ, բայց չլսեր նորա ձայ-
նին, զի իւր հաստատութեան դոյու-
թիւնն այս միջոցաւ պիտի ապահովէ.
սակայն ապագայ սերնդեան սրտին խո-
րէն մի բողբ կը բարձրանայ. — ծնողաց
չինեւ խստապահանջ, քաջալերել անձ-
նուրաց զոհոյն և ապա անաչառ հաշիւ
ուղել ի նմանէ :

Ձերդ

1881 թ. 12

Արշաւիր

Թրապիզոն

- Ուրեմն առաջ մատիր, ըսաւ գըլ-
խաւորը, և որոշ պատասխան տուր : Ո՛ւր
կերթաս այսպէս, ո՛վ գեղեցիկդ գիշերի.
- Բայց, քաղաքացի, տեղ մը չեմ
երթար. . . այլ տուն կը դառնամ :
- Ա՛հ, տո՛ն կը դառնաս.
- Այո :
- Քաղաքացի պարկեշտ կնոջ մը հա-
մար շատ ուշ է այս ատեն տուն դառ-
նալը :
- Աղգականներէս մին հիւանդ ըլլա-
լով անոր տունէն կը դառնամ :
- Հէ՛ք կին, ըսաւ գլխաւորը, ձեռ-
նացի շարժում մ'ընելով, որմէ կիկը վախ-
նալով ետ ետ քաշուեցաւ. ո՛ւր է ան-
ցագիրդ, տեսնե՞նք :
- Անցագիրն ի՞նչ է. ի՞նչ ըսել կու-
ղես քաղաքացի, և ի՞նչ է խնդրածդ.
- Քոմիւնի հրամանագիրը չը կարդա-
ցի՞ր դուն :
- Ոչ :

500,000 FRANCS

ՇԱՀԵԼԻ

Ներկայ վիճակահանութեան ամենամեծ պարգեւն է սոյն գումարը: Վիճակահանութիւնը Համալսարանի (Գերմանիա) կառավարութեան վաւերացեալ է, եւ պարգեւներու վճարման համար կառավարութիւնը երաշխաւորած է: Սոյն վիճակահանութիւնը ընդ ամենը 50,800 պարգեւ կը պարտենակէ, ուրոյ զինն է 11,013,425 ֆրանք եւ եօթը անգամ պիտի քաշուին: Վիճակահանութեան օրերը պաշտօնապէս որոշուած են, եւ հետզհետէ պիտի քաշուին: Առաջին անգամին համար առ առաւելն մինչեւ դեկտեմբեր 14 (ըստ Լատ.) յանձնարարութիւն կընդունիմք: Նոյն օրը կսկսի վիճակահանութիւնը:

Ամենէն մեծ գումարն է, ինչպէս վերը կը տեսնուի, 500,000 ֆրանք: Բաց ասկէ վիճակահանութիւնը կը պարտենակէ նաեւ հետեւեալ պարգեւները. 312,500 187,500, 125,000, 75,000, 62,000, եւ շատ մը պարգեւներ. 50,000, 37,500, 34,250, 25,000 18,750, 15,000, 12,500, 10,000 7,500, 6,250, 5,000, 3,750, 2,500 1,875, 1,500, 1,250, 625, 375 262, 250, 187, 172, 153, 125 ֆրանքի եւն:

Ամենէն փոքր պարգեւն է 25 ֆրանք: Վիճակահանութիւնն ընդ ամենը 50,800 պարգեւ կը պարտենակէ սրոյ գումարը կրնէ,

11,013,425 ֆրանք
Տոմսակց զինքը որոշուած են եւ առաջին մասի բաժանման ամբողջական տոմսակի մը զինն է 7,50, կէս տոմսակի 3,75 եւ քառորդ տոմսակի 1,90. Բոլոր տոմսակները տէրութեան զինարքօյնը կը կրնն: Յանձնարարութեանց հետ տոմսակաց զինը մէկտեղ պէտք է զրկուի, ուր է երկրի դրամատան մը արժէք տոմսերով կամ Գերմանիոյ, Գաղղիոյ, Աւստրիոյ, Սնդգիոյ վրայ փոխանակագրով կամ բոսթայով յանձնարարութեամբ:

Յանձնարարութիւնը հասնելուն պէս, տոմսակները իրենց տէրերուն պիտի զրկուին:

Ամէն զրկելուն հետք պիտի կընցեմք ձրի բոլոր քաշուած վիճակահանութեանց պաշտօնական ծրագիրը, եւ քաշուելէն ետքը չհանդիմանելու պաշտօնական ցուցակը պիտի զրկեմք բոլոր տէրերուն: Պարգեւաց զինը անմիջապէս պիտի վճարուի կառավարութեան հսկողութեան ներքեւ եւ մեր միջոցաւ չահողին ոտքը զրկուելով: Մեր դրամատունը 100 տարիէ ի վեր հաստատուած ըլլալով, հարկ չկայ վստահացնելու թէ ամէն յանձնարարութիւն ձեռքիւ եւ փութով կը գործադրէ:

Յանձնարարութիւնը պէտք է ուղղուն հետեւեալ հասցէով.

Jsenthal & Co
BUREAU PRINCIPAL DE LOTE-
RIE HAMBURG (Allemagne)

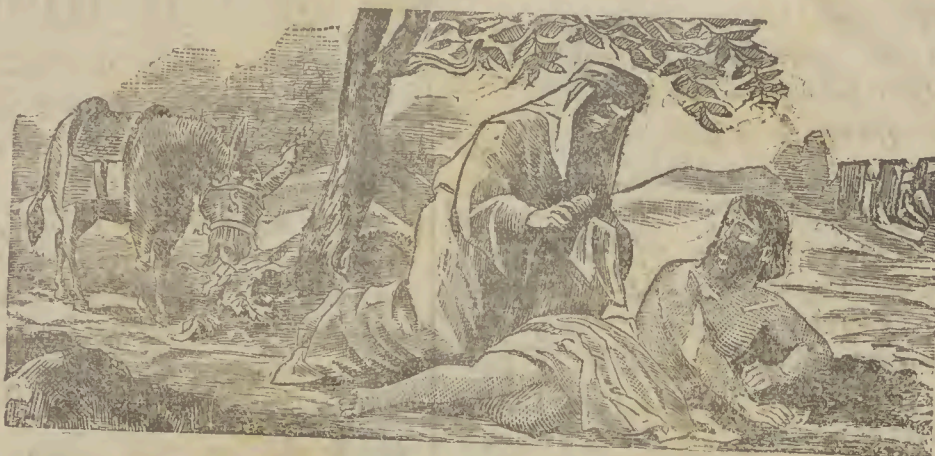
Մեր թղթակցութիւնը եւրոպական ամէն լեզուներով կը կատարուին: Մէկ նամակ մը Արեւելքէն Համպուրկ 180 փամու մէջ կը հասնի:

ԷՍԺԷՆ ՍԻԻ

ԷՍԲԱՐԸ ՓԱՐԻՍ

Թարգմանեաց Կ. Յ. Փանոսեան
Սոյն հետաքրքրական վէպը տաճկերէն լեզուաւ տետր առ տետր կը հրատարակուի եւ արժանի է ամեն կարգի անձանց ընդունելութեան:

Ի գին 20 փարայ

ՓԱՆԱՍԷ

ԳԵՂ ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՒ ԳԵՂ ՍԱՄԱՐԱՅԻՈՅՆ

Յը ծախուի Մինասեան եւ ընկերաց Ամերիկեան վաճառատունը ի Ղալաթիա Կ. Պօլսոյ: Փանասէն իւր օգտակարութեամբն, ինչպէս Ամերիկայի եւ Եւրոպոյ, նոյնպէս եւ Թուրքիոյ ալ կը օգտակարանայ: Փանասէն գեղացւոյն եւ դաւաճացւոյն բժիշկն ու բարեկամն է, եւ մեծ օրհնութիւն մը համարուած է այն տեղերուն համար, ուր բժիշկ ու դեղ եւ դարման հազիւ կը գտնուին: Փանասէն բուսեղէններէ բաղադրեալ լինելով՝ բոլորովին անվնաս է: Փանասէն այրածին ցաւը կ'առնէ ու քիչ ատենի մէջ կը բուժէ: Նոյնպէս եւ հարմնոյն կտրուած ու ճմուռած տեղեւորուն ցաւն ու բորբոքը շուտով կ'անցնէ:

Ջղային, յօգային եւ ոսկրային սաստիկ ցաւերը բուժելով՝ տաքնապետը կը հանադարտեցնէ: Ստամոքսի, փորի եւ աղեաց ցաւերը կը կտրէ ու պաղէ յառաջ եկած դժուարութեանց առաջը կ'առնու: Փանասէն ակաւայի ստտիկ ցաւերը շուտով կը բուժէ: Մարմնոյն կտրուած կամ վիրաւորեալ կողմերն առատ փանասէ քսելով շուտ կը բժշկուին ու կը դոյնան: Փանասէն կը բժշկէ նաեւ փորհարութիւն, թանք, հաղ, ջերմ, կոկորդի բորբոք եւ ուռեցք, մէջքի ցաւ եւ այլ զանազան ակտեր, որոց սկզբնապատճառը դրեթէ նոյնն են: Այսպէս կը վկայեն շատեր, որք փորձած են: Ընտանիք իրենց տան մէջ ու պանդուխտք եւ ճանապարհորդք իրենց կը քաղեն եւ ծանր հետեւանաց առաջը կ'առնուն: Փանասէն հեղուկ է, որ թէ՛ մարմնոյն վրայէն քսելով եւ թէ՛ խմելով ալ բժշկութիւն կը գործէ:

Գործածութեան կերպը հետն է: Գլխաւոր վաճառատեղին է, Ղալաթիոյ Ենի-ճամիի դրան կից Մինասեանին Ամերիկեան վաճառատունը, նաեւ մայրաքաղաքի գեղադործաց քով ու դաւաճներն ալ կը գտնուին:

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԵՆԻՃԷ ԵՒԱԵՈՅՆ
ԳՈՐԾԻ ԵՒԱԵՈՅՆ ԵՒ ՇԱՀԵԼԻ

Ղալաթիա. Սանտրոգըլար փողոց 109

Ստորագրեալքս առեւտրական բոլոր պատահանատուութիւնը մեր վրայ առնելով Գօն քի եղբարց եւ Շահինի հետ ընկերութեամբ Ղալաթիոյ Սանտրոգըլար փողոցը թիւ 109 գործառնան հաստատելու ի վեր՝ արժանապէս քաջալերուեցանք պատուարժան յաճախորդաց բաղմունքին: Ամէն ոք լաւ գնահատեց մեր գործարանէն ելած ծխախոտոյն ընտրութիւնը, ճաշակը եւ զինքերուն չափաւորութիւնը տեսանելութեան համեմատութեամբ: Ուստի եւ մեզ հարկ եղաւ, աւելի ընդարձակ ասպարէզ մը տալ մեր գործարանէն:

Եւ նախ մեր գործարանն ու վաճառատունը փոխադրեցինք առաջնոյն զինացը 109 թիւ շէնքին մէջ, եւ իւրան համեմատ ընդարձակութեամբ խիստ յարմարութիւն ունի թէ մաքրաքաղաքէն թէ գաւառներէն եւ թէ օտար երկրներէ եկած բաղմաթիւ հրամաններն յոյժ գոհացուցիչ կերպիւ եւ փութով կատարելու:

Երկրորդ ծխախոտոյրերքս արտադրող ամեն կողմ եւ մանաւանդ յենիճէ յատուկ գործակալներ կարգելով սկսած ենք մասնաւոր խնամք պատրաստել տալ բերքը եւ ահա այս խնամք եւ ընտրութեանց չորհրդին է որ այսօր ամեն նախը եւ հոտաւէտ ծխախոտներ կարող ենք մատակարարել նաեւ 180նոց, 200 նոց, եւ 300 նոց եւ աւելի բարձր զինքերով ըստ տեսակին:

Այսուհետեւ ոչ ոք պիտի վարանի իւր ճաշակին յարմար ընտիր ծխախոտ գտնելու մասին, բաւական է զիմել մեր վերոյիշեալ գործատունն ի Ղալաթիա Սանտրոգըլար փողոց թիւ 109, եւ կամ ամեն ծխախոտներէ խնդրել մեր գործարանէն ելած ապրանքներէն:

Ծան. Օտար երկրներէ ապրանք ուղղորդելը կը մասնակցին այն մեկնադրին, զոր ունիմք կայսերական կառավարութիւնէն, որ է պանտրօի տուրքէն ազատ ըլլալ, որով % ին 20-ան կուսննան:

Վաճառատուններն են. Ղալաթիա Սանտրոգըլար թիւ 109

Չընտան գաւու 25 միլէկիէր » 29

Էմին-Էօնիւ » 56

ՏԵՄԻՐԳԱՓՈԽԵԱՆ ԵՂԱՐՔ

ԸՆԹԱՅԻՐ

ԳՈՍԵՍԱՐԱՌԻԹԵԱՆ
ԵՒ ԿԹՈՒԹԵԱՆ

Նոր գասադիք
ԹՈՒԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ

(Մտաւոր եւ գրաւոր)

Առաջին եւ երկրորդ տարիներու համար Աշխատասիրեաց Յ. Գ. Փալաքաշեան

Բ. Տպագրութիւն

Մանկավարժական արգի սկզբանց համաձայն պատրաստուած սոյն Դասագրքին առաջին տարին՝ երկրորդ տարին՝ քաւերմամբ եւ մաքուր տպագրութեամբ ի լոյս ընծայուած է եւ կը ծախուի բոլոր գրավաճառաց քով:

Դին 3 զրուշ:

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԴԻ

Պատկերազարդ

ԴՐԵՑ Ս. Յ. ՓԱՓԱՉԵԱՆ

Սոյն գիրքը՝ որ տղայոց համար խիստ յարմար է, գեղեցիկ պատկերներով զարդարուն եւ կը պարունակէ իւր մէջ զանազան մանրամասներ, խրատներ եւ այլ բարոյական դասեր. որ դպրոցական երկսեռ ուսանողը անշուշտ կրնան մեծ օգուտ քաղել:

Կեդրոնատեղին է Ուզուն չաբչի Ֆրէնկեան գրատունը. կը գտնուի նաեւ Զորլոր Հայ գրավաճառաց քով: Դին 60 փրկ Դպրոցաց համար զեղչ կըլլայ:

ՏԵՐ-ԽՄԲԱԳԻՐ

Մ. Յ. ՄԵԼԻՔԵԱՆ

Բիգափաշա խան քիւ 14